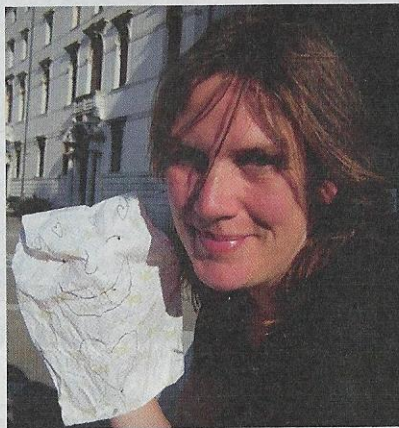

Niets abstracter dan de werkelijkheid

Een rafelige kartonnen doos met opstaande zijflappen staat uitnodigend open. Hij is gevuld met tientallen oude foto's, een notitieboekje, een flard van een handgeschreven brief. Erachter is een gedeelte van nog zo'n volle doos te zien. De foto van dit tafereel is afgedrukt in *In het licht*, het derde boek van Ilona Verhoeven. Waarschijnlijk heeft zij de foto gemaakt, want haar hart gaat open als zij zulke dozen aantreft op een rommelmarkt of in een stoffig antiquariaat. 'Duizenden kiekjes gingen in de loop van de jaren door mijn handen. Dozen vol. Uren keek ik naar fragmenten uit levens. Ik nam ze mee.'

Zij doet meer dan meenemen alleen, haar vondsten inspireren haar tot fantasievolle gedachtesprongen, verhalen en beschouwingen, waarin ze stilstaat bij alledaagse, nauwelijks opgemerkte zaken. Dat levert een verrassend geheel op.

Ilona Verhoeven (Amsterdam, 1974) studeerde Nederlands en kunstgeschiedenis en woont en werkt in Amsterdam en Berlijn. Zij publiceerde eerder twee bundels volgens hetzelfde procédé, 'verhalen en foto's', *Voor de eerlijke vin-*

Ilona Verhoeven FOTO DE PLETERIJ

der (met collages) en *Fiets onder de waterspiegel*.

Ook in *In het licht* is weer een boeiend samenspel te vinden tussen foto's en poëtische, soms wat filosofische verhalen, geschreven in een aansprekend proza. Al slaat ze soms een wat te joviale toon aan: 'Holadiee, daar is alwéér een hit' of 'Ja, hallo, alsof we dát nog niet wisten'. Maar haar heldere taal overheerst.

Treffend is bijvoorbeeld haar observatie bij een foto van een ontwortelde oeroude boom na een storm: 'De ravage was groot en toonde het definitieve dat je ziet als iets niet te redden is.' En haar be-

schrijving van de beroemde fotograaf Martin Parr, die zo onopvallend mogelijk foto's maakt tijdens de opening van de Documenta in Kassel – 'als een soort potloodventer' besluit hij de mensen, 'alsof hij op pantoffels liep' – doet de lezer breed glimlachen.

De meeste foto's zijn 'gevonden', soms gaat het om een foto van haarzelf. Een enkele keer brengt een saai, onopvallend beeld – de gevel van een huis met daarvoor een vermoeden van een weelderige tuin – Verhoeven tot een fraai essay. Zoals in *Een tuin als dadaïstisch kunstwerk*. Daarin tref je een minibiografie aan van de Duitse Dadakunstenares Hannah Höch, met een bijrol voor haar relatie met de Nederlandse Til Brugman, bekend van De Stijl. Onverwacht, want dat vermoedt de lezer niet in deze bundel. Evenmin als een beschrijving van het werk van reclamegoeroe Erik Kessels en zijn posters en albums. Of een impressie bij het zien van de schilderijen van Giorgio Morandi in Bologna, de meester van de juiste encscenering: 'Niets is abstracter dan de werkelijkheid.'

Toch bestaat het grootste deel van *In het licht* uit associaties van Verhoeven bij foto's over het dood-

gewone leven van onbekende mensen. De toon waarop zij die verwoordt, is aantrekkelijk. Neem alleen al de manier waarop zij schrijft over foto's waarop de schaduw van de fotograaf te zien is op de foto van de gefotografeerde. Daar zijn er een paar van afgedrukt in het boek. Vol mededogen heeft zij het over haar 'schaduwcollectie': 'Ik verzamel niet, het zijn de dingen die zich laten verzamelen.'

Wat nu te denken van deze verzameling stukken over de verbeelding, die het overneemt na het zien van het, al of niet uit de vergetelheid ontrukte beeld?

Het is tekenend dat de fotograaf des vaderlands sprak bij de presentatie van dit boek. Want kunstfotografie is wel het laatste waar dit boek over gaat.

MARTJE BREEDT BRUYN

Ilona Verhoeven:
In het licht.
Verhalen en foto's
In de Knipscheer,
€19,50